Vyřazení

Lenka Procházková

Od psacího stolu jsem z okna viděla, že Hrad je slavnostně nasvícený, a tak mě při práci hřála představa, jak můj kandidát schválený v červnu Poslaneckou sněmovnou povstává a v záři reflektorů, které vymažou čtyřicetileté prodlení, přijímá státní vyznamenání.

Kam si tu opožděnou medaili dá? Nejspíš za sklo knihovny. Není to typ, co by ji nosil v klopě saka, když jde s manželkou na koncert.

Ráno jsem z novin zjistila, že ji nedostal. „Byl to přece jen komunista," řekla mi do telefonu jeho žena. „Kto takoj Šilgan?" ptal se rozzuřený Břežněv zdecimovaného Dubčeka, když ho přitáhli z vězení k moskevskému jednacímu stolu. „Pravičák!" usoudil Kosygin. „Je to dlouholetý komunista," zastal se Dubček muže, kterému vděčil za život.

A zatímco se čekalo, až k jednání přivlečou i zatčeného Černíka, mimořádný sjezd KSČ ve Vysočanech řízený profesorem ekonomie Věňkem Šilhánem rozesílal do světa protesty proti okupaci. Generální stávky vyhlášené z Vysočan se zúčastnil celý národ. V OSN zasedala Rada bezpečnosti.

Pak to československá delegace (kromě Františka Kriegla) v Moskvě vzdala. Sjezd byl prohlášen za nelegální, Rada bezpečnosti pokrčila rameny a vrátila se k jiným problémům. Dalších dvacet let strávil vyloučený komunista Šilhán u bagru. Chartu 77 podepsal spolu s manželkou mezi prvními. Ale Charta asi nebyl odboj.

Odbojář ThDr. Vladimír Petřek zachránil desítky Židů, když jim vystavil falešné křestní listy. Byl kaplanem v pravoslavném chrámu Cyrila a Metoděje, v jehož kryptě poskytl po atentátu na Heydricha úkryt parašutistům. Přežil je jen o pár dní, pátého září 1942 byl zastřelen v Kobylisích. Medaili (in memoriam) nedostal dodnes ani on.

Třetí z vyškrtnutých (o kterém vím) je Pavel Wonka. Statečný a práva znalý občan, kritik režimu, který v roce 1986 vyhlásil nezávislou kandidaturu do Sněmovny lidu Federálního shromáždění a zveřejnil svůj volební program, což bylo soudem zhodnoceno jako trestný čin pobuřování. Podruhé byl uvězněn v roce 1988. K soudu byl přivezen z vazby na kolečkovém křesle. Pavel Wonka zemřel ve vězení na následky týrání.

Z dob, kdy se hrdinství trestalo, nám pořád zbývají dluhy, které je nečestné škrtat. Nejde jen o satisfakci vynikajícím osobnostem (byť in memoriam), stejně důležité je vracet jejich příběhy do mozaiky národních dějin. Historie není plakát, který se dá donekonečna přelepovat podle toho, kdo vládne teď.

A i když prezident, který navrhované kandidáty na státní vyznamenání schvaluje nebo zamítá, není historik, je už pamětník. Jistě se nemusel nikoho ptát: „A kdo je ten Šilhán? Kdo byl ten Wonka?"

(Autorka je spisovatelka)